

Misja en Ludo vieren hun

Vierenveertig jaar terug wisselden Ludo (62) en Misja (61) hun eerste kus uit. Ze trouwden, kregen drie dochters en sinds kort zijn die allemaal het huis uit. Na ruim dertig jaar moest het echtpaar op zoek naar een nieuw evenwicht samen.

Een gelukkig gezin is het mooiste wat er is. Eerst is er de liefde tussen twee mensen wier jonge levens ingrijpend veranderen als er kinderen komen. Twintig, dertig jaar lang wordt de prille verliefdheid opzijgeschoven voor vanzelfsprekende dingen: zorgen dat er brood op de plank komt, een thuis gecreëerd wordt en de kinderen een degelijke opvoeding krijgen. Waarom vader en moeder elkaar graag zien, daar gaat het amper nog over. Tot de kinderen uitvliegen en elders hun eigen leven uitbouwen. 'Dan kom je elkaar weer tegen als koppel', schrijft relatiecoach Karen Van den Broeck in haar boek 'Het lege nest' (zie kader).

Moederkloek

Sinds hun jongste dochter enkele maanden geleden aan de andere kant van het land ging wonen, zitten Ludo en Misja volop in die fase. Hij wil gerust vertellen hoe hij dat ervaart, Misja is aanvankelijk wat terughoudender. Ze weet niet of ze erbij wil zijn. En wanneer Ludo ons verwelkomt in hun speels verbouwde woning nabij Hasselt, is Misja effectief niet thuis. 'Ze is nog even naar de bakker', glimlacht Ludo als hij onze teleurstelling ziet. 'Koekjes halen.' Als we even later praten, met een stapel petitfourtjes tussen ons in, begrijpen we dat dit Misja ten voeten uit is: zij zorgt er al veertig jaar

**'EINDELIJK
kunnen we
ZELF ONS LEVEN
INVULLEN'**

eerste valentijn zonder de kinderen

Een gezinsfoto uit 1993: Misja en Ludo met (v.l.n.r.) Lotta (nu 25), Lien (nu 32) en Pim (nu 35).

Lien, Pim en Lotta op het paard dat Ludo en Misja voor Pim kochten. Misja was nochtans bang van paarden.

voor dat het gezellig is thuis. 'Ja, dat zorgende zit in mij', zegt ze. 'Onze kinderen hebben nooit veel moeten doen in het huishouden.'

Mis je dat, nu die het huis uit zijn?

Misja: Goh... Ik weet het eigenlijk niet. Wat denk jij, Ludo?

Ludo: Wel, ik vraag het me ook af.

Misja: (kordaat) Nee, ik mis het niet. Nochtans ben ik van nature echt wel een bezorgde en zorgende mama, een moederkloek. Als één van onze dochters belt dat ze zich niet goed voelt, wil ik meteen in de auto springen en een pot soep brengen. En als ik 's avonds op de kin-

deren van Pim, onze oudste dochter, ga passen, zal ik met veel plezier haar strijk doen.

Dus laat Pim de strijk liggen tot jij langskomt?

Misja: O nee, ze vindt het zelfs vervelend als ik dat doe. Maar ik kan het niet laten. Ludo en ik zijn nu een kamer aan het inrichten bij Lien, onze tweede dochter. Als er afwas in de keuken staat, doe ik die even. En terwijl ik toch bezig ben, ruim ik meteen ook de rest van haar huis op. (lachje) Ze vindt dat absoluut niet fijn en ik weet dat, maar toch blijf ik me met haar huishouden bemoeien.

En ben jij zo'n vader die altijd gaat klussen bij de kinderen, Ludo?

Ludo: Ja, maar dat heb ik voor ons ook altijd gedaan. We woonden vroeger in de buurt van Maasmechelen. Dat huis

had ik eigenhandig verbouwd. En hier heb ik zowat alles zelf vernieuwd: van het sanitair over het metselwerk tot het dak.

Even terug naar het prille begin. Wanneer hebben jullie elkaar leren kennen?

Misja: Onze eerste kus was op 13 januari 1973.

Ludo: Dat moet ik noteren. (lacht)

Misja: En dit jaar zijn we 40 jaar getrouwd. We wonen dus ook 40 jaar samen, want van ongehuwd samenwonen was toen nog geen sprake in katholieke huishoudens.

Jullie oudste dochter is 35. Dan hebben jullie wel enkele jaren met zijn tweetjes gehad voor er kinderen kwamen.

Misja: Ik wilde sneller aan kinderen beginnen, maar Ludo heeft dat wat afgeremd.

Ludo: Ik wilde ook kinderen, maar het was de tijd van de Koude Oorlog. Ik was bang voor een atoomoorlog. (voorzichtig) En misschien ook wel voor het vaderschap.

Jullie hebben op tien jaar tijd drie kinderen gekregen. Ludo heeft dan ook nog eens twee huizen verbouwd. Hadden jullie wel tijd voor elkaar?

Ludo: Ik ben inderdaad heel erg bezig geweest, met mijn werk en met ons huis.

Misja: Maar we waren altijd wel bezig met ons gezin. We hebben onze kinderen zelden of nooit uitbested. We regelden het zo dat er altijd wel één van ons beiden thuis was.

Ludo: Misja is gestopt met werken voor de kinderen. En nadat zij weer aan de slag is gegaan, heb ik een periode halftijds gewerkt. We vonden het allebei belangrijk dat er een volwassene in huis was.

Prachtig, maar dat vroeg ik eigenlijk niet. Blevten jullie wel tijd maken voor elkaar, was de vraag.

Ludo: Ik denk niet dat we uit elkaar gegroeid zijn in die jaren.

Misja: We hadden het druk, maar ik denk wel dat we elkaar bleven betrekken bij alles wat we deden.

Ludo: Fysiek was ik geen afwezige vader. De kinderen liepen gewoon rond terwijl ik aan het klussen was in huis. Maar mentaal was ik er niet altijd voor hen. De opvoeding van de meisjes is toch vooral op Misja's

Het legenest-syndroom

Ludo: Maar we hadden wel een keldertrap.

Kwam daar dan ruzie van?

Misja: We hielden ons altijd wat in. Nu de kinderen het huis uit zijn, maken we luider ruzie.

Ludo: We *steggelen* de laatste jaren vooral. Ken je dat woord? (*kibbelen, volgens het Limburgs woordenboek, nvdr*) Dan zegt zij: 'Ludo, ik wil het zus.' En antwoord ik: 'Nee, verdomme Misj, ik wil het zo.' Maar in ons *gesteggel* komen we altijd wel tot een oplossing die we allebei goed vinden. Omdat we elkaar graag zien. Dat is toch de basis.

Zijn er meer spanningen dan toen de kinderen nog thuis waren? Of is

er net meer tevredenheid in jullie relatie?

Ludo: Ik zou denken dat er meer tevredenheid is.

Misja: Ik ook.

Ludo: Het lege nest heeft bij ons ook met dieren te maken. We hebben altijd een hond gehad, maar toen die stierf, hebben we bewust geen nieuwe in huis gehaald. En toen onze laatste kat een jaar geleden doodging, is er ook geen nieuwe gekomen.

Misja: De kinderen zeggen regelmatig: 'Neem toch weer een poes.' Maar ik wil niet, en dat heeft te maken met vrijheid. We moeten niet naar huis komen als we daar geen zin in hebben, ik hoef niemand te vragen om de poes eten te geven als we eens een week-

Liefde en humor zijn er altijd geweest in het huwelijk van Misja en Ludo. Nu is er ook vrijheid.

RELATIECOACH KAREN VAN DEN BROECK

'Die koppels worden soms opnieuw verliefde pubers'

In haar praktijk als relatiecoach wordt Karen Van den Broeck geregeld geconsulteerd door koppels die het moeilijk krijgen als de kinderen het huis uit zijn. In haar boek 'Het lege nest' belicht ze verschillende praktijkgevallen.

Ik zie vaak partners die zich oorspronkelijk tot elkaar aangetrokken voelden omdat ze heel erg van elkaar verschilden', vertelt Karen Van den Broeck. Maar als de kinderen het huis uit zijn, worden ze op een andere manier geconfronteerd met die verschillen en vragen ze zich af of ze nog zoveel jaar verder willen leven met die persoon.'

Het loopt dus niet altijd zo goed als bij Ludo en Misja?

Nee, ik krijg hier mensen over de vloer die vinden dat ze beter meteen naar de notaris zouden stappen. Of ze verwachten van mij dat ik verwoord wat ze zelf

niet durven uit te spreken, namelijk dat de liefde op is. Maar dan nog kan het gebeuren dat ze na enkele sessies zeggen: 'We zijn precies verliefde pubers!'

Gedragen die zich in alles als verliefde pubers?

Als er kinderen komen, zijn er veel koppels die nog amper durven te vrijen. Want ja, de kinderen zouden het kunnen horen. Als die kinderen het huis uit zijn, is dat voor veel mensen het teken dat ze de intimiteit opnieuw openlijk kunnen beleven.

En een actiever seksleven is goed voor de relatie?

Uit onderzoek blijkt dat het een wisselwerking is: een goede rela-

tie is goed voor het seksleven en een goed seksleven heeft een positieve invloed op de relatie. Wat daarbij eerst komt, verschilt voor mannen en vrouwen. Maar mijn boodschap is dat partners kunnen ontdekken hoe er met het lege nest een nieuwe levensfase aanbreekt waar ze een positieve invulling aan kunnen geven.

■ EDH

► schouders terechtgekomen.

Misja: Ook omdat jij je verantwoordelijkheid niet nam. Ik moest de strenge zijn. Als ik niet voor wat structuur had gezorgd, was de chaos compleet geweest. Vertel eens over de keldertrap.

De keldertrap?

Ludo: In ons vorige huis heb ik op één dag tijd een nieuwe keldertrap getimmerd, zonder te eten, zonder te stoppen om te rusten. Ondertussen liepen de kinderen rond: 'Papa, ik heb honger!' Je weet hoe dat gaat. 'Zoek zelf maar iets om te eten', zei ik steeds.

Misja: Ik had bijscholing die dag. Omdat ik nog borstvoeding gaf, had ik onze jongste meegenomen. 's Avonds kwam ik thuis en Pim riep meteen: 'We hebben de hele dag geen eten gekregen.'

end weg willen. We hoeven ons huis niet meer te delen met anderen.

Genieten jullie van die vrijheid?

Ludo: Ja, al was het wel zoeken naar een nieuw evenwicht. Nu ben ik met pensioen, maar toen onze jongste net de deur uit was, werkte ik nog en dan wilde ik na mijn werk nog wel 'ns graag blijven rondhangen in Leuven. Omdat eten om zes uur niet meer hoefde. Maar jij vindt dat nog altijd belangrijk, hé?

Misja: Ik vind samen eten héél belangrijk. Maar - en dat was wennen voor mij - we hoeven niet meer om zes uur stipt te eten. We kunnen ook gaan fietsen en onderweg beslissen om iets te eten op een terrasje.

Doen jullie meer samen?

Ludo: Ja, maar we blijven ook wel dingen apart doen. Dat was ook zoeken. Ik ga graag naar het theater en zolang er kinderen in huis waren, ging ik alleen. Maar nu zij er niet meer zijn, gaat Misja nog steeds niet zo graag mee. Daar heb ik wel last van gehad. Misja heeft me echt duidelijk moeten maken dat het voor haar oké is als ik ergens alleen heen ga.

Misja: Ik ben graag eens alleen thuis.

Ludo: Het huis is nu ook van ons. Vroeger was het van de kinderen. Ze hadden elk een eigen kamer, maar zaten toch vooral beneden. Dus lagen ook hun spullen overal. En zij beslisten naar welk programma er gekeken werd op tv.

Misja: Ludo en ik keken dan ook bijna geen tv. We hebben ons heel erg aangepast aan de kinderen.

Dan hadden jullie 't er vast moeilijk mee toen ze vertrokken.

Ludo: We hebben de kinderen nooit tegengehouden, hoor.

Misja: Ik heb het er weleens moeilijk mee dat ik geen inkopen meer moet doen voor een heel gezin. Het heeft geen zin om literflessen melk te kopen, zelfs een karton van een halve liter is nog te groot. Daar moet ik aan denken.

En eten maken voor jullie tweeën?

Misja: Vind ik ook moeilijk, vooral omdat ik moet wennen aan die kleinere hoeveelheden. Ik vind het wel enorm fijn als de kinderen komen eten. Ludo stelde laatst voor om daar een vaste dag voor af te spreken, maar dat wil ik niet. De vrijheid die ik nu ervaar, wil ik niet afgeven.

Ludo: Ons nest is eigenlijk heel geleidelijk leeggelopen. De oudste ging op haar 18de op kot, dat is toch al 17 jaar geleden. De tweede hebben we zelf wat gepusht.

Misja: Ja, Lien is hier gebleven tot haar 28ste. De jongste is dan weer geleidelijk vertrokken. Ze heeft op kot gezeten en woonde een jaar in Zweden, maar was daarna ook weer een tijdje thuis. Maar ons nest voelde pas echt leeg aan vanaf het moment dat zij haar was niet meer bracht. Als ze eens een weekend naar huis komt, vraag ik nog altijd of ze haar was mee heeft. Nee dus, want ze heeft nu zelf een wasmachine. En dan denk ik: 'Mag ik dát zelfs niet meer doen?' Dat vind ik dan weer vreemd van mezelf.

Ludo: Het is een hele verandering, dat lege nest, maar ook wel positief. *Wauw*, denk ik soms, we kunnen nu zelf ons leven invullen.

■ ERLEND HAMERLJUNCK

**'Het lege nest.
De relatiecoach bleedt
inzichten en kansen'.**
Karen Van den Broeck,
Garant Uitgevers, € 15,00.
www.anasta.be